

«Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Τουριστικών Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων»

αντικείμενο αυτού κατά την τελική επαλήθευση/πιστοποίηση, είναι μικρότερο του 50% του αρχικώς εγκεκριμένου.

A. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

1. Κτίρια, λοιπές εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος

Επιλέξιμες είναι κάθε μορφής εργασίες μετά ή άνευ υλικών επί κτιριακών και λοιπών εγκαταστάσεων καθώς και κάθε μορφής εργασίες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου της ενισχυόμενης επιχείρησης, υπό τους ακόλουθους όρους :

- Να εξασφαλιστεί και να προσκομιστεί η απαιτούμενη άδεια δόμησης σύμφωνα με τον ισχύοντα Οικοδομικό Κανονισμό για τις εκτελούμενες εργασίες. Επισημαίνεται ότι **οι απαιτούμενες άδειες για την υλοποίηση των δαπανών της συγκεκριμένης κατηγορίας του Επενδυτικού Σχεδίου απαιτείται να έχουν εκδοθεί εντός των πρώτων 12 μηνών από την ημερομηνία ένταξης.**
- Να υπάρχει ιδιοκτησία ή παραχώρηση χρήσης ή μίσθωση ή νόμιμη σύσταση επικαρπίας επί του ακινήτου για χρονικό διάστημα τουλάχιστον έξι (6) ετών. Η περίοδος της εξαετίας υπολογίζεται από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης της επένδυσης. Η ιδιοκτησία, η μίσθωση, η σύσταση επικαρπίας ή η παραχώρηση χρήσης θα πρέπει να καταδεικνύεται με το 1ο αίτημα πιστοποίησης και πριν την καταβολή της δημόσιας επιχορήγησης. Ειδικά για ανέγερση κτιρίου, το μισθωτήριο πρέπει να είναι τουλάχιστον δώδεκα (12) έτη από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης της επένδυσης.
- Δεν είναι επιλέξιμες στην παρούσα κατηγορία δαπάνες μελετών διακόσμησης και λοιπές παρεμφερείς μελέτες, εκτός εάν κατά την υλοποίηση και μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης διαπιστωθεί ότι κατέληξαν σε εφαρμογή.
- Δεν είναι επιλέξιμες οι εργοδοτικές εισφορές για κατασκευαστικές εργασίες και οι δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη.

2. Μηχανήματα – Εξοπλισμός- Εγκαταστάσεις και Εξοπλισμός Προστασίας Περιβάλλοντος και Εξοικονόμησης ενέργειας και ύδατος

2.1 Μηχανήματα – Εξοπλισμός

Επιλέξιμες είναι δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια, μεταφορά, εγκατάσταση και λειτουργία, νέων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού, απαραίτητου για την λειτουργία της επιχείρησης και την εξασφάλιση των παρεχόμενων υπηρεσιών, υπό τους ακόλουθους όρους:

- Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός να είναι καινούργιος, αμεταχείριστος και στην κυριότητα της επιχείρησης.
- Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους και τέλη.
- Η δαπάνη χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη μόνο όταν ο εκμισθωτής μπορεί να συνάπτει συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1665/1986 (ΦΕΚ 194 Α'), όπως ισχύει, και σε κάθε περίπτωση σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 19 της Απόφασης του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 – Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων

«Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Τουριστικών Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων»

συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – Διαδικασία Ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων» (ΦΕΚ 1822/Β/24.08.2015), όπως ισχύει.

- Είναι επιλέξιμη και εντάσσεται στην Κατηγορία Δαπάνης 2 η προμήθεια εξοπλισμού που είναι απαραίτητος για την δραστηριότητα της επιχείρησης (π.χ. προμήθεια αυτοκινήτων, σκαφών θαλάσσης και ποδηλάτων κάθε μορφής που προορίζονται προς εκμίσθωση, ειδικός εξοπλισμός για την εξυπηρέτηση των δραστηριοτήτων του εναλλακτικού τουρισμού π.χ. canoe kayak, ιστιοσανίδα, εξοπλισμός αναρρίχησης, jet-ski, aqua scooter).

2.2 Εξοπλισμός και εγκαταστάσεις προστασίας Περιβάλλοντος και εξοικονόμησης Ενέργειας και Ύδατος

Επιλέξιμες είναι κάθε μορφής ενέργειες και δαπάνες που συνδέονται με την εξοικονόμηση ενέργειας και ύδατος και την προστασία του περιβάλλοντος, υπό τους ακόλουθους όρους :

- Εφόσον οι δαπάνες αφορούν σε κτιριακές εργασίες μετά ή άνευ υλικών, εφαρμόζονται οι όροι της Κατηγορίας (1) ανωτέρω.
- Εφόσον οι δαπάνες αφορούν σε εξοπλισμό, εφαρμόζονται οι όροι της Κατηγορίας (2.1) ανωτέρω.
- Όσον αφορά στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από εγκατάσταση Α.Π.Ε., απαιτείται:
- να εξασφαλιστούν, εφόσον απαιτούνται, οι κατάλληλες αδειοδοτήσεις τόσο για την υλοποίηση όσο και για τη λειτουργία της εγκατάστασης Α.Π.Ε.
  - η παραγόμενη ηλεκτρική ισχύς της εγκατάστασης ΑΠΕ θα πρέπει αποδεδειγμένα να εξυπηρετεί τις ανάγκες της επιχείρησης.
  - η παραγόμενη ηλεκτρική ισχύς της εγκατάστασης ΑΠΕ δεν μπορεί να υπερβαίνει το άθροισμα των ηλεκτρικών καταναλώσεων της επιχείρησης.
  - η παραγόμενη ηλεκτρική ισχύς της εγκατάστασης ΑΠΕ δεν αποφέρει οικονομικό όφελος.

3. Πιστοποίηση συστημάτων διασφάλισης ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν στην προετοιμασία για την πιστοποίηση, καθώς και στη λήψη των αντίστοιχων πιστοποιητικών, υπό τον όρο το πιστοποιητικό να έχει εκδοθεί από διαπιστευμένο ή άλλον αρμόδιο φορέα μέχρι την ημερομηνία της ολοκλήρωσης του έργου ή να αποδεικνύεται ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την έκδοσή του. Το κόστος για τη προετοιμασία και λήψη εκάστου πιστοποιητικού δεν θα υπερβαίνει το ποσό των 3.000€.

4. Προβολή – Προώθηση - Συμμετοχή σε Εκθέσεις

Επιλέξιμες είναι κάθε μορφής ενέργειες και δαπάνες που στοχεύουν στην προβολή της επιχείρησης και στην προώθηση της υπηρεσίας/του τουριστικού προϊόντος της, υπό τους ακόλουθους όρους:

- Επιτρέπεται η συμμετοχή σε εκθέσεις μόνο ως εκθέτης. Η συμμετοχή πρέπει να αφορά, είτε στην προώθηση υπάρχοντων τουριστικών υπηρεσιών/προϊόντων της επιχείρησης σε νέες αγορές, είτε στην προώθηση νέων τουριστικών υπηρεσιών/προϊόντων σε δεδομένες για την επιχείρηση - εκθέτη αγορές.

«Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Τουριστικών Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων»

- Στην περίπτωση συμμετοχής σε Επαγγελματικές Εκθέσεις που γίνονται στην Ελλάδα, το συνολικό επιλέξιμο κόστος (κόστος συμμετοχής, διαμονή, μετακίνηση, μεταφορά υλικών κλπ), δεν θα υπερβαίνει τις 3.000/έκθεση.
- Στην περίπτωση συμμετοχής σε Επαγγελματικές Εκθέσεις που γίνονται στο Εξωτερικό το συνολικό επιλέξιμο κόστος (κόστος συμμετοχής, διαμονή, μετακίνηση, μεταφορά υλικών κλπ) δεν θα υπερβαίνει τις 6.000/έκθεση.
- Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες οι διαφημιστικές καταχωρήσεις στην τηλεόραση, το ραδιόφωνο και τις εφημερίδες.
- Το κόστος για τη δημιουργία ιστοσελίδας δεν θα υπερβαίνει το ποσό των 2.500 €. Η ιστοσελίδα θα πρέπει να εξυπηρετεί την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σύμφωνα με τα ισχύοντα διεθνή πρότυπα.

5. Δαπάνες τεχνικών μελετών Μηχανικού και υπηρεσιών Φοροτεχνικού και Νομικού Συμβούλου

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες όπως αναφέρονται ακολούθως:

- Δαπάνες εκκίνησης για ίδρυση των τουριστικών επιχειρήσεων (πχ έξοδα κατάρτισης και δημοσίευσης του καταστατικού, αμοιβές νομικών υπηρεσιών και παροχής φοροτεχνικών συμβουλών που πραγματοποιούνται μέχρι την έναρξη της εκμεταλλεύσεως). Οι δαπάνες αυτές δεν μπορεί να αποτελούν αντικείμενο συνεχούς ή περιοδικής δραστηριότητας, ούτε να συνδέονται με τις συνήθεις λειτουργικές δαπάνες της επιχείρησης όπως πχ τακτικές υπηρεσίες παροχής φορολογικών και νομικών συμβουλών.
- Αμοιβές εκπόνησης τεχνικών μελετών μηχανικών όπως π.χ αρχιτεκτονική μελέτη, στατική μελέτη, μελέτη ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων, αμοιβές επιστάσις/επίβλεψης.

6. Λογισμικά και Υπηρεσίες Παραμετροποίησης Λογισμικού

Επιλέξιμες είναι κάθε μορφής ενέργειες και δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια λογισμικού και σε παραμετροποίηση αυτού, υπό τους ακόλουθους όρους:

- Το προμηθευόμενο λογισμικό να είναι καινούριο και η επιχείρηση να είναι νόμιμος κάτοχος της άδειας χρήσης αυτού.
- Η παροχή υπηρεσιών υποστήριξης είναι επιλέξιμη μέχρι ένα έτος από το χρόνο προμήθειας.
- Το κόστος παραμετροποίησης Λογισμικού/Εφαρμογών και εκπαίδευσης στη χρήση αυτών είναι επιλέξιμο ως δαπάνη μέχρι και 20% του κόστους αγοράς του λογισμικού/εφαρμογής.
- Οι Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης Λογισμικού υπό καθεστώς «Software as a Service», «cloud computing» ή άλλο παρεμφερές αυτού, είναι επιλέξιμες.
- Σε περίπτωση αγοράς λογισμικού εφαρμογών που απευθύνεται σε πελατειακό κοινό, θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε να εξυπηρετείται η πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σύμφωνα με το/τα ισχύοντα διεθνή πρότυπα.

7. Μεταφορικά Μέσα

Προμήθεια αυτοκινούμενων μεταφορικών μέσων υπό τους ακόλουθους περιορισμούς:

«Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Τουριστικών Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων»

- i. Το μεταφορικό μέσο να είναι καινούργιο, αμεταχείριστο και στην κυριότητα της επιχείρησης.
- ii. Το μεταφορικό μέσο να είναι :
  - ο είτε επαγγελματικής χρήσης
  - ο είτε μικτής/πολλαπλής χρήσης, έως εννέα (9) θέσεων και να χρησιμοποιείται για τη μεταφορά πελατών χωρίς κόμιστρο ή/και εξοπλισμού/υλικών.
- iii. Η δαπάνη χρηματοδοτικής μίσθωσης μεταφορικών μέσων θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη μόνο όταν ο εκμισθωτής μπορεί να συνάπτει συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1665/1986 (ΦΕΚ 194 Α'), όπως ισχύει, και σε κάθε περίπτωση σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 19 της Απόφασης του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 – Έλεγχι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – Διαδικασία Ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων» (ΦΕΚ 1822/Β/24.08.2015), όπως ισχύει.

8. Σύνταξη και Παρακολούθηση υλοποίησης του Επενδυτικού Σχεδίου

Οι δαπάνες παροχής υπηρεσιών σύνταξης, παρακολούθησης και διαχείρισης της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου είναι επιλέξιμες υπό τους ακόλουθους όρους:

- Να αφορούν στο χρονικό διάστημα από την προκήρυξη της Δράσης και μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης.
- Το κόστος σύνταξης της αίτησης χρηματοδότησης δεν δύναται να υπερβαίνει τα 1.000 €.
- Οι πιθανές δαπάνες διαμονής, μετακίνησης και λοιπές δαπάνες ταξιδιών των συμβούλων περιλαμβάνονται στη συνολική αμοιβή τους και δεν είναι επιλέξιμες ως διακριτές δαπάνες.

Β. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Επισημαίνεται ότι :

- Δεν θεωρούνται επιλέξιμες οι δαπάνες που πραγματοποιούνται πριν από τον χρόνο έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών.
- Για την περίπτωση τιμολογίων που είναι ξενόγλωσσα (εκτός αγγλικής) και δυσκολεύουν την απόφαση για την επιλεξιμότητά τους μπορεί να ζητηθεί η μετάφραση τους στην ελληνική γλώσσα, από επίσημο φορέα. Επίσης, για την πιστοποίηση των δαπανών θα προσκομίζονται όλα τα συνοδευτικά έγγραφα και οι αντίστοιχες τραπεζικές συναλλαγές, ώστε να είναι δυνατή η ύπαρξη αξιόπιστης ελεγκτικής αλυσίδας για την προμήθεια, τη διακίνηση και την εξόφληση του προμηθευτή.
- Για τον έλεγχο των τιμών, οι αρμόδιες Υπηρεσίες και Επιτροπές μπορούν να ελέγχουν τα στοιχεία αξίας του εξοπλισμού. Οι αρμόδιες Υπηρεσίες και Επιτροπές μπορεί να ζητούν από το δικαιούχο, τον προμηθευτικό οίκο ή και τρίτους πρόσθετα κατά την κρίση τους στοιχεία και πληροφορίες, για εξακρίβωση της αξίας και τον έλεγχο των τιμών αυτών.
- Για τον έλεγχο του κόστους των δαπανών της επένδυσης μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες και Επιτροπές κάθε είδους αποδεικτικά στοιχεία, όπως μέθοδοι κοστολόγησης κτιριακών και άλλων κατασκευαστικών εργασιών που θα λαμβάνουν υπόψη τη φύση και το είδος των συγκεκριμένων κτιριακών κατασκευών.

«Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Τουριστικών Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων»

- Όλες οι δαπάνες θα εξετάζονται κατά την πιστοποίησή τους για την επιλεξιμότητά τους, το εύλογο του κόστους καθώς και για τη σκοπιμότητά τους σε σχέση με την επιχείρηση και το επιχειρηματικό σχέδιο. Σε περίπτωση που οι δαπάνες που πιστοποιούνται δεν κριθούν επιλέξιμες, εύλογες ή/και σχετικές με την επιλέξιμη δραστηριότητα της επιχείρησης, θα γίνεται δεκτό μόνο το ποσό που χαρακτηρίζεται ως επιλέξιμο, εύλογο και σχετικό.
- Δεν γίνονται αποδεκτές ως επιλέξιμες δαπάνες, πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης (αποδείξεις δαπάνες, τιμολόγια αυτοπαράδοσης κ.ά).
- Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) είναι επιλέξιμη δαπάνη, εφ' όσον ο δικαιούχος δεν έχει δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα ΦΠΑ όπως εκάστοτε ισχύει. Ειδικότερα, είναι επιλέξιμη δαπάνη εφ' όσον βαρύνει δαπάνες που χρησιμοποιούνται για την άσκηση εξαιρούμενων ή απαλλασσόμενων του ΦΠΑ δραστηριοτήτων του δικαιούχου.
- Στις περιπτώσεις που ο ΦΠΑ βαρύνει δαπάνες οι οποίες χρησιμοποιούνται τόσο για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης όσο και για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες παρέχεται το σχετικό δικαίωμα, ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη κατά το ποσοστό που δεν μπορεί να ανακτηθεί. Σημειώνεται ότι, όταν ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη, συμπεριλαμβάνεται στον επιχορηγούμενο π/υ και σε καμία περίπτωση δεν τον προσαυξάνει.

6.2. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ – ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε επενδυτικού σχεδίου κυμαίνεται **από 25.000,00 € έως 400.000,00 €**.

Σε περίπτωση που το επενδυτικό σχέδιο θα έχει προϋπολογισμό μικρότερο από **25.000,00 €**, τότε αυτό θα κρίνεται μη επιλέξιμο εξαρχής και δε θα μπορεί να υποβληθεί.

Στην περίπτωση που το επενδυτικό σχέδιο θα έχει προϋπολογισμό μεγαλύτερο των **400.000,00 €**, το ποσό πέραν της Δημόσιας Χρηματοδότησης για την κάλυψη του συνολικού προϋπολογισμού θα θεωρείται ιδιωτική συμμετοχή για την υλοποίηση του σχεδίου. Στην περίπτωση αυτή, παρόλο που οι υπερβάλλουσες δαπάνες δεν επιχορηγούνται, αντικείμενο αξιολόγησης και παρακολούθησης - ελέγχου αποτελεί το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου συμπεριλαμβανομένου και του υπερβάλλοντος κόστους.

Χρονοδιάγραμμα δράσης

Η προθεσμία ολοκλήρωσης των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τους **τριάντα (30) μήνες** από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης.

Επισημαίνεται ότι :

- δαπάνες τουλάχιστον ίσες με το 25% του εκάστοτε εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού της επένδυσης, θα πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί και να έχουν αποτελέσει αντικείμενο αιτήματος επαλήθευσης στους πρώτους δεκαέξι (16) μήνες